СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 30-го КВІТНЯ 1948. — No. 100. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 30, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen {4-0237 4-0807} — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРЕТЮ ПАРТІЮ СТВОРИЛИ КОМУНІСТИ, ЗАЯВЛЯЄ МОРЕЙ

Атлантик Сіті, Н. Дж., 28 квітня. — Перший одвертий заклид, що третя партія, якої кандидатом є Генрі Волес, повстала за старанням комуністів, зробив Филип Морей, предсідник Конґресу Індустріяльних Організацій на річній конвенції юнії текстильних робітників. Він признався, що як довго він самий, або такі юнійні провідники, як Майкел Квил і Джозеф Корен з Ню Йорку, приязно відносилися до комуністів, так довго комуністи гласкали їх і називали „ясноволосими хлопцями". Коли ж однак вони зірвали з комуністами, так вони негайно почали прозивати їх „підпалювачами війни" або „фашистівськими звірюками", а навіть і „людьми з Вол Стріту". Морей, покликаючися на точні інформації, заявив, що комуністи на своїм зїзді в жовтні 1947 р. започаткували теперішню третю партію. Ця партія має на цілі поділити робітничі юнії і довести між ними до боротьби на знищення робітничої сили. Як опісля комуністи вміють використати таке ослаблення, можна пізнати на прикладі Чехословаччини, пригадував Морей. — Згадуючи про відмову підприємства Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен підвищити платню членам сталевої юнії, Морей назвав „діявольською" й „фарисейською" заяву підприємства, наче б підвищення платні мало стати притокою до дальшої інфляції.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА СКАСУВАННЯ ПОДАТКУ ВІД МАРҐАРИНИ.

Вашинґтон.— Палата репрезентантів 206 голосами проти 106 ухвалила знести податок від маргарини, щоб у такий спосіб прийти в допомогу домашнім хазяйкам заступити маргариною уживання масла під теперішню пору. Під час дискусії над законопроєктом зазначилися гостро інтереси північних репрезентантів з промислових міст та інтереси південних репрезентантів, які походять з околиць, в яких виробляють товщі для пристосіблення маргарини до домашнього вжитку. Голосування не було на підкладі партійної приналежности конгресменів, а на підкладі інтересів. Дотеперішній податок на маргарину був „охоронним" податком ще від 1886 р. Уряд побирав пересічно по $6,000,000 річно з такого податку. Податок виносив по 10 ц. від фунта закрашеної маргарини, а ¼ ц. від незакрашеної.

УХВАЛИЛИ ЗАКОНОПРОЄКТ КОНТРОЛІ НАД КОМУНІСТАМИ.

Вашинґтон. — Палата репрезентантів ухвалила законопроєкт про контролю над комуністами, хоч їх не названо по імені. Сказано лише, що всякий рух, який дістає накази чи вказівки з заграниці, а який має на цілі встановити тоталітарний режім в Злучених Державах, є незаконним. Тому провідники такого руху мають обовязок зареєструвати свої імена, як також подати списки імен членів їхніх організацій. Хто намовляє до актів, які мають на цілі завести диктатуру, може бути покараний грошевою карою до $10,000 і тюрмою до 10 літ. Крім того є передбачена втрата громадянства для таких, хто допуститься незаконних діянь в згаданому напрямку. Автори законопроєкту надіються, що коли бил стане законом, він буде признаний конституційним.

ЛІҐА ЖІНОК-ВИБОРЦІВ ЗА ДОПУЩЕННЯ 200,000 СКИТАЛЬНИКІВ.

Ґренд Репидс, Миш. — Законопроєкт Феловса, який передбачує допущення 200,000 нових іміґрантів зо скитальщини в Европі, дістав підтримку Ліґи Жінок-Виборців, яка відбуває тут свою конвенцію. Тому, що законопроєкт піде під наради правничої комісії палати в четвер, резолюцію в цій справі вислано телеграфічно до конгресу.

УРЯД ПІДТРИМУЄ КОМБІНАЦІЮ ЗАГАЛЬНОГО ВИШКОЛУ З ПОБОРОМ.

Вашинґтон.—Зкомбінований проєкт загального військового вишколу й побору рекрутів дістане підтримку з Білого Дому. Це стало звісним після наради в Білім Домі, в якій брали участь найвищі урядовці оборони. Президент Труман був завжди прихильником окремого військового вишколу й окремого побору рекрута. Зкомбінований проєкт підтримує сенат, а йому противиться палата репрезентантів. Проєкт передбачує загальний вишкіл для молоді у віці 18—19½ літ, на продовж 1 року, а опісля мала б бути створена з неї резерва. З резерви покликали б до правильної армії молодь у віці 19½—26 літ.

ПОМЕР О. ІВАН ОРТИНСЬКИЙ В ОЛИФАНТІ.

Олифант. Пенсилвенія. — У вівторок 27 квітня помер тут довголітній парох української гр. кат. церкви св. Кирила й Методія після довшої недуги паралїжу, у 66 році життя. Небіжчик приїхав до Злучених Держав за часів бл. п. сп. Сотера Ортинського, з яким був споріднений. Був на парафіях в Бофало, у стейті Ню Йорк; дальше в Ембридж, Шенандоа і в Олифанті, в стейті Пенсилвенія. Був ревним душпастирем і справував уряд дієцезального совітника. За молодщих часів брав живу участь в народному житті. Трома наворотами був головою Провидіння у Филаделфії. По нім осталася вдова, син і 2 дочки. Похорон відбудеться в середу 5 травня.

ЗМАГАННЯ ДО ВІДВЕРНЕННЯ ЗАЛІЗНИЧОГО СТРАЙКУ.

Шікаґо. — Краєва Рада Посередництва зробить пробу ще раз звести докупи власників 132 залізничих підприємств і представників трьох залізничих братств, щоб довести до компромісу в справі платні. Дві юнії, а це братство палячів на льокомотивах і братство зворотників оприлюднили, що їх члени виходять на страйк 11 травня. Братство машиністів не оприлюднило такої заяви, хоч його віцепрезидент заявляє, що всі три братства вийдуть на страйк.

Арабська нафта може бути втрачена для Америки на випадок війни

Вашинґтон, 28. квітня. — Сенатська комісія оборони почала розкривати правду про фантастичний міжнародний нафтовий імперіялізм на Близькому Сході. Цей імперіялізм, на скільки йде про Америку, може бути знищений на випадок війни в Палестині або за Палестину, як це виказують зізнання знавців та інтересованих сторін. А ще дивніше в цьому те, що уряд Злучених Держав заплатив десятки мільйонів за право використання нафти приватними підприємствами. Десять членів сенатської комісії, яка переводила слідство, одверто заявили, що американське нафтове підприємство Арабіян-Амерікен Ойл Компані (в скороченні „Арамко") порахувало американській военній фльоті 20-36 мільйонів долярів забагато за постачання нафти, яку воно добуває в Савді Арабії. Голова комісії, сенатор Овен Брустер, заявив, що уряд Злучених Держав за военних часів заплатив при допомозі Ленд-Лізу арабському королеві $99,500,000 впродовж 5 років, щоб забезпечити американському підприємству експлуатацію нафти. За те Арамко згодилася постачати американській фльоті нафту по дешевшій ціні. Та коли небезпека минула і підприємство опанували нафтові терени, воно порахувало урядові за нафту тільки, що уряд мусів ще доплатити до нафти 20-36 мільйонів. Нафтові контракти з Арабією викликали негодування Росії, яка безупину загрожує Близькому Сходові, а на випадок війни вся ота нафта була б утрачена для Америки і американська фльота ніяк не могла б діставати нафти для свого вжитку.

ПАНАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ КІНЧИТЬСЯ

Богота, Кольомбія. — Останні засідання комісій Міжамериканської Конференції довели до зредаґування остаточного тексту договору між американськими державами, який має бути проголошений на повнім засіданні конференції в пятницю, а коли б не стало часу, то в понеділок. В останній хвилині виявилися різкі розходження між Злученими Державами й Мексиком, в справі заплати за вивлащення земель на підприємства приватних компаній. Дійшло потім до порозуміння на такій підставі, що чужоземні приватні підприємства, які дістануть в країнах Південної Америки концесії, заплатять власникам готівкою, не ждучи майбутнього зиску. Це встановлено тому, що в південно-американських республиках приходить до частих змін уряду, а теж і власників посілостей і тому хто інший заключує контракти, а хто інший опісля дістає гроші. При заплаті готівкою ризико паде на арендаря.

ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ ЕВРОПИ В ПЛЯНІ МАРШАЛА

Вашинґтон.—Секретар стейту Джордж К. Маршал виявив, що Америка бере під увагу можливість віднови Ленд-Лізу з военних часів для підтримання пятидержавного військового союзу в Европі. Є це перша авторитативна вістка про способи, якими Америка постачала б зброю й амуніцію західним европейським державам у їх боротьбі проти комунізму. Догадуються, що президент Труман мав на думці такий Ленд-Ліз, коли на пресовій конференції останнього тижня він заповів, що буде мати що сказати прилюдно, коли буде оголошений договір пяти европейських держав з 17 березня.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ КРІЗУ В СОВЄТСЬКО-ІРАНСЬКИХ СТОСУНКАХ

Париж, 29 квітня. В місцевих дипломатичних колах вважається, що в травні дійде до нового загострення та нової крізи в совєтсько-іранських стосунках. Ці побоювання зв'язується з впертими поголосками про підготовку совєтського перевороту в Ірані, дата якого вже мала б бути встановлена на 15-го травня. Докищо немає матеріяльних потверджень цих здогадів, але видвигається цілий ряд переконливих арґументів, що Совєти знову скріплюють свою акцію на Близькому Сході.

СПРАВА АМЕРИКАНСЬКОГО „ЧУЖИНЕЦЬКОГО ЛЕҐІОНУ"

Ню Йорк, 29 квітня. У звя'зку з недавним видвигненням пропозиції, щоби американський уряд дозволив на організацію в Европі окремого т.зв. чужинецького леґіону, в американській пресі продовжуються дебати, видвигаючи всілякі за і проти цеї пропозиції. Піддержуючи думку створення такого леґіону наводиться багато переконливих прикладів з подібної практики в інших країнах, головно Франції і Британії та підкреслюється вартість тих чужинців, головно втікачів з опанованої большевиками східної Европи, що були б кандидатама на „леґіонарів". В арґументах проти леґіону наводиться відемні сторони цих кандидатів та підноситься думку, що це було б перешкодою в злійснюванні Програми Европейської Відбудови. Тимчасом, вже з першою тільки пропозицією такого леґіону, американські дипломатичні та військові уряди в Европі закидується масами листів зі зголошеннями до служби в леґіоні. Це заставило американські власті видати окреме повідомлення, що згідно з існуючими американськими законами американську військову службу можуть виконувати тільки американські громадяни. Так довго не переведено відповідної зміни закону, всі зголошення є безцільні і їх не розглядається.

Новий американський плян для Палестини

Лейк Соксес, Н. Й., 29. квітня. — Американська делеґація в ООД. приготовила новий плян для полагодження драстичної справи Палестини, на підставі якого докищо був би визнаний існуючий жидівський і арабський стан в тій країні, а кінцеве рішення в цій справі мало б бути відложене аж до звичайної сесії Загального Зібрання ОД, що почнеться дня 21-го вересня в Парижі. На тій сесії мало б остаточно бути вирішене питання, чи переводити поділ Палестини на жидівську і арабську держави. Новий американський плян має три головні точки: 1. Тимчасове завішення ухваленого вже пляну поділу Палестини після закінчення британського мандату дня 15-го травня і передача цеї справи до поновного вирішення Загальному Зібранню ОД. на звичайній сесії; 2. Визнання теперішнього жидівського і арабського стану в Палестині та передача їм адміністрації тих територій, які вони тепер занімають; 3. Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї О.Д., жидівська іміграція до Палестини мала б бути встановлена на 4,000 осіб місячно. Британці цю кількість були обмежили до 1,500 місячно, а президент Труман пропонував дозволити 100,000 жидам туди переїхати. Становище жидів і арабів до цего нового американського пляну покищо невідоме, хоча їх, як теж поодиноких представників в ООД., запитували про пораду. Рівночасно видвигається здогади, що на звичайній сесії Загального Зібрання ОД Америка знову могла б змінити свою думку та знову обстоювати справу поділу Палестини.

ЖИДИ НАСТУПАЮТЬ НА ЯФФУ; БРИТАНСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ

Єрусалим, 29 квітня. Ще від неділі триває комбінований жидівський наступ на арабський порт Яффа, що його виконують війська Гаганаг та Іргун Цвей Лоймі, замикаючи довкруги міста свій перстень. Жиди стверджують, що обі ці сили діють незалежно, проте факти переконують, що між ними є порозуміння. Жиди здобули кілька арабських місцевостей та дійшли до передмість Яффи. В жидівсько-арабській боротьбі вперше інтервеніювала британська авіяція та британські танки в користь арабів, атакуючи жидів. Британський комісар провінції заявив, що він не дозволить жидам зайняти це місто.

БРИТАНІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ІНТЕРВЕНЦІЇ ПРОТИ АРАБІВ

Лондон, 29 квітня. Британський міністер закордонних справ, Ернест Бевин, заявив вчора в парляменті, що британський уряд не думає інтервенювати і намовляти трансйорданського короля до здержання заповідженого наступу на Палестину, аж доки ця справа не буде остаточно вирішена в ООД. Бевин теж відмовився здержувати, чи переводити будьякі зміни в британському постачанні зброї арабам та допомозі у вишколі їх армій, наскільки до цего Британія зобовязалася.

ЖИДІВСЬКО-АРАБСЬКЕ ПРИМИРЯ В СТАРОМУ ЄРУСАЛИМІ

Лейк Соксес, Н. Й., 29 квітня. — Представники жидів й арабів в Протекторатній Раді О.Д. погодилися вчора на пропозицію негайного припинення всіх воєнних дій на терені старого міста Єрусалиму, де находяться святі для цілого християнського світу місця. Предсідник Ради, американський представник Ф. Б. Сейр, видав в цій справі таке повідомлення: Представники Арабського Високого Комітету і Жидівської Агенції для Палестини, в порозумінні з Протекторатною Радою О.Д. погодилися поручити своїм громадам наступне: 1. Всі військові дії й акти насилля мають бути припинені в мурах старого міста Єрусалиму; 2. Наказ припинити вогонь повинен бути виданий можливо в найкоротшому часі; 3. Вдержання примиря повинна наглядати безсторонна комісія, здаючи звіт Протекторатній Раді і 4. Окремі постанови примиря повинні бути встановленні в порозумінні з двома партіями. Підкреслюється, що в цему договоренні як жиди, так і араби виявили багато доброї волі і примиря в старому Єрусалимі може бути першим кроком і до дальшого мирного полагодження жидівсько-арабського спору.

АПРОБОВАНО ЗЛУКУ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Париж, 29 квітня. — Французький уряд повідомив вчора про свою згоду на встановлення одного генерального штабу та генерального інспекторату всіх французьких сил, сухопутніх, морських та повітряних. Теж військова служба має буди об'єднана й підпорядкована одному міністрові оборони.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА ДЛЯ ЕВРОПИ.

Лондон, 29 квітня (АП). — З британських урядових джерел вчора повідомлено, що американський уряд бажає собі від Британії, Франції, Голяндії та Люксембурґу точніших даних про військові пляни й потреби, що мали б бути базою переговорів в справі американської військової допомоги для цих країн. В найблищу п'ятницю міністри оборони згаданих країн почнуть в Лондоні свою спільну конференцію.

КІНЕЦЬ ІДИЛІЇ СЕСІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ.

Женева, 29 квітня. — „Згода в семействі" та „мир і тишина", якими позначилися два попередні дні третьої сесії Европейської Економічної Комісії О.Д., згідно з передбачуванням закінчилися вчора під час виступу совєтського представника. Він відразу почав обвинувачувати Комісію, що своєю працею і постановами вона служить виключно американським і британським комерційним та стратегічним інтересам. Большевикові відповідав британський представник, опрокидуючи його закиди та видвигаючи свої проти Совєтів.

ЗЛАГІДНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБМЕЖЕНЬ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ.

Берлін, 29 квітня. — В тягу дальшої нормалізації німецького господарства в американській зоні, американські власті злагіднили закон про обмеження заробітної платні, що існував від початку окупації. Німецькі урядники і робітники тепер можуть переговорювати справу підвишки платень, яка не перевижчала б 15%.

ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНА ЧИСТКА СЕРЕД БРИТАНСЬКИХ ЛЕЙБУРИСТІВ.

Лондон, 29 квітня.—Британська урядова лейбуристська партія почала вчора в себе чистку про-комуністичних членів. З партії викинено одного депутата, що кількома своїми виступами порушив партійну дисципліну та виявив свої завеликі симпатії та солідарність з комуністами. Іншим 21 депутатам, відомим зі свого „лівого бунту" проти партії, загрожено, що як вони до дня 6-го травня не відкличуть і не направлять того, що зробили без порозуміння і проти волі партії, в такому випадку вони теж будуть „вичищені".

МЕКАРТУРОВІ ЗАКИДАЮТЬ ОЗБРОЮВАННЯ ЯПОНІЇ.

Токіо, Японія, 29 квітня. — Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доґлес МекАртур, затвердив законопроєкт японського парляменту про охорону моря і побережжя, який м.і. передбачує вдержання відповідної сторожі для боротьби проти контрабанди та нелеґального причалювання. Совєтський та британський представники в Контрольній Раді виступили проти цего рішення та закидають ген. МекАртурові, що він дозволяє на „відродження японського мілітаризму".

СКАСУВАННЯ ПРИВАТНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, Югославія, 29 квітня. — В тягу повної большевизації країни, югославський парлямент ухвалив вчора націоналізувати останніх 3,100 приватніх промислових підприємств, що були пережили попередній закон націоналізації. Це означає остаточне скасування приватної власности та повну „соціялізацію" югославського промислу.

ФІНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РАТИФІКУВАВ ДОГОВІР ЗІ СОВЄТАМИ.

Гельсінки, Фінляндія, 29 квітня. — Фінський парлямент ратифікував вчора підписаний недавно в Москві на домагання Сталіна фінсько-совєтський „договір дружби та взаємної оборони". Договір ратифіковано більшістю 157 голосів проти 11.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЧЕСЬКО-РУМУНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Прага, 29 квітня. — Чехословацький міністер закордонних справ в новому большевицькому уряді вчора повідомив, що Чехословаччина вкоротці підпише з Румунією договір дружби і взаємної оборони.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30. 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

КОМУ ТРЕБА Б НАЙБІЛЬШЕ ПОМАГАТИ?

Американський нарід дає величезну матеріяльну допомогу знищеним війною країнам та народам і рішений ще її довго давати. Практично з цеї допомоги користають головно західно-европейські країни. Одначе могли б з неї користати теж й інші европейські країни, зокрема ті, які є в совєтській сфері впливів, як би рішала про ці справи Америка, а не хто інший. Тому, що про це рішає Москва, з цеї допомоги не користає теж і Україна, яку націстські наїздники найбільше знищили і яка такої допомоги найбільше потребує.

Як би Україна не була нині під московським чоботом, вона цілком певно дістала б з Америки харчі й матеріяли, потрібні для відбудови і загосподарення. Україна прийняла б це все з вдячністю, вживаючи американської допомоги для мирових цілей та ліквідації нужди. Знов американці мали б те вдоволення, що помагають народові, який положив найбільші жертви в боротьбі з тоталітаризмами, себто з большевицьким та націстським варварством. Та цього, як бачимо, американський нарід виконати не може, бо Москва не дозволяє, а вона нині говорить за всі народи, які є в совєтській неволі. Це Москва веде боротьбу з Пляном Маршала, а не поневолені нею народи. Це вона не хоче економічного уздоровлення Европи, а особливо не хоче економічного піднесення тих країн, над якими вона панує.

Про те останнє пише в „Ню Лідер" Д. Дж. Далин, відомий знавець відносин у Росії, згл. в Совєтах. Він представляє цю справу так, що коли б людям в Совєтах зачало краще поводитись, то вони зачали б думати про якісь людські свободи, захотіли б свобідніше говорити і писати, а навіть зачали б домагатись ліквідації терору. Це Кремль добре знає і працює в цьому напрямі, щоб таке не сталось.

Та тримати мільйони в вічній нужді не легко навіть і кремлівським терористам. Тому Москва придумує що раз новий пострах, яким лякає людність та яким виправдує новий терор та нову нужду. Пострахом є тепер „капіталістичний похід на Росію", нова війна, про яку Москва безупинно трубить зараховуючи до „капіталістичного" воєнного походу в першу чергу Плян Маршала. Тим „походом" Сталін виправдує совєтське воєнне поготівля та домагання що раз нових жертв збоку населення. Нужда, в якій находиться нарід в Совєтах, це отже данина, яку платить нарід — за терор, а терору Сталін і Політбюро ніколи не зречуться.

Московський терор, від якого Україна так багато витерпіла, позбавляє її нині навіть цеї допомоги, яку могла б дати Україні Америка з доброї волі й з чисто гуманітарних мотивів. Ось такі „благодаті" падуть на український нарід через „братню" спілку Московщини з Україною. Та тепер ярмо подібної спілки відчувають крім українського народу вже й інші народи. Це повинно б заставити їх бодай тепер розуміти краще трагедію України та її вікову боротьбу з Москвою.

Можлива—„Свята Війна"

Живемо в модерному світі, проте не є виключена тепер така війна, яку вестимуть на зразок воєн, ведених магометанами для поширення віри, або середньовічних хрестоносних походів, ведених для відібрання святих християнських місць з рук „невірних". Війни, оперті на релігійному підкладі, мають звичайно назву „святих воєн". Якраз такий характер може прибрати третя світова війна, себто війна з комунізмом. Вже навіть і готові гасла, в імені яких мала б бути ведена така війна. Перша світова війна велась під кличем „зобезпечити світ для демократії", друга в обороні „Чотирьох Свобід", а третя буде в обороні засад християнства.

Про нові гасла довідуємось зі звідомлень про зібрання, яке відбулося у неділю, 25-го квітня в Роял Алберт Гол в Лондоні, у приявності понад 6,000 осіб. На ньому явилися такі визначні особи, як сер Стафорд Скрипс, лорд Галифекс й інші світські й духовні релігійні провідники Західної Европи, які взивали до мобілізації християнських змагань і християнської віри в обороні Західно-европейської демократії. Разом виступили з промовами на тій самій платформі католицький архиепископ Вестминстеру в Лондоні, кардинал Бернард Ґрифин і звязковий Вільної Церкви, д-р П. В. Іванс.

Стафорд заявив, що „наша культура і християнська спадщина не сміють бути занурені під филею матеріялізму". Він сказав, що „ми, християни, повинні почутися заведеними і соромитись, що нам не вдалося втримати духової сили, яка є в нас самих". Він вказав на розколення атому як на приклад, що чоловік переміг природу і додав: „У тому осязі лежить і трагедія, бо людина не всилі втримати контролі над тим, що сама придумала. У відновленні „душі і культури Західної Европи" **Західне християнство мусить напружити свою енергію, якщо воно має осягнути успіх у світовій боротьбі проти тоталітаризму,** говорив сер Стафорд, британський міністер фінансів.

Лорд Галифекс сказав, що теперішній нелад у світі був викликаний спробою жити „на підставі нових засад, цілковито відмінних від засад християнства". Він висловив жаль, що повоєнний час не приніс з собою „глибокого духового відродження" серед народів Заходу. Він взивав християн із усіх усюдів, щоб з повним завзяттям поборювали „оті сили, які є визовом нашого способу життя".

„Ці сили створили собі релігію і вони працюють для навернення світу з такою впертістю, яку лише деякі релігійні рухи досі могли виказати" — говорив лорд Галифекс. Потім ще додав: „Якщо ми маємо перемогти оцю загрозу, яка хоче знищити свободу людського тіла й духа, то вогонь нашої віри й нашої цілі мусить загоріти з такою силою, як горить їхній вогонь".

Інші промовці, які взивали християн „вільного світу" до мобілізації своїх сил до боротьби проти тоталітаризму, були: панна Флоренс Генкак, предсідниця Конгресу Британських Робітничих Юній; Ричард О'Соливан, предсідник Католицької Суспільної Гілди; Моріс Шуман, провідник міжденомінаційної французької організації; дальше представники з Німеччини, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембургу.

На зїзд прислав привіт премієр Атлі, в якому заявив, що „нема більш наглої справи сьогодні як закріплення незрушних моральних цінностей, на яких оперта наша християнська цивілізація". Бувший премієр Винстон Чорчил теж прислав привіт, в якому ствердив, що всі наші змагання до обеднання Европи обернуться внівець, якщо нова будова не буде оперта на сильних моральних і духових підставах".

Оцей короткий звіт вимовно свідчить не лише про настрій зібрання, але ще й вказує, що зібрання мусіло бути наперед заздалегідь підготоване, коли на ньому зібралися делегати з Західних країн.

Заклик кинений одверто й намічено точно ворога — російський комунізм. Тепер варта б пошукати за вістями про мобілізацію, яку переводить ворог, проти котрого збирається новий хрестоносний похід. Такі вісті подає американська „Ріліджос Нюз Сервис" з 24. квітня. Ця агенція покликується на телеграму з Праги з минулого тижня, в якій звідомляється про змагання до заведення одноцільної релігійної політики в країнах, які опинилися під контролею Совєтів. В телеграмі сказано, що політика опирається на двох засадах: строгі обмеження при вияснені, що це таке свобода релігії і готовість признати упривілейоване становище Православній Церкві. В засаді начерк чеських правил для існування церкви дає всім церквам рівність перед правом, одначе, коли приходиться до їх виконання, то комуністи дають всі привілеї Православній Церкві в такій цілі, щоб зробити неможливим функціонування інших релігійних, отже не-православних груп.

Таке саме становище супроти не-православних церковних груп займає нова конституція в Румунії, в якій сказано виразно, що „не-православним церквам не вільно буде „відкривати або підтримувати загальних виховних установ". Це зроблено в цій цілі, щоб не лише заборонити „чужинні" релігійні віроісповідання, але щоб ще й для Совєтів зискати прихильність широких мас православного населення в Румунії, де на ділі, всяка релігія зазнала переслідування збоку комуно-большевиків.

Ще іншу закраску надали комуністи релігійному життю в Болгарії. Там, як звісно, була самостійна, незалежна болгарська церква. З приходом совєтської влади настановлено там Російську Православну Церкву, а в новій болгарській конституції вставлено теж параграф про „свободу віри". Екзарх нової болгарської Православної Церкви Стефан, як найвищий церковний достойник, привітавши релігійну „свободу", прирік співпрацю з комуністичним Інтернаціоналом, як одного з чергових кроків до „словянської солідарности".

Отже маємо тут уже все: і комунізм, і Російську Православну Церкву і історичне московське „словянське братерство", тобто таке, яке має привести „до злиття всіх словян в однім російськім морю".

З вибухом большевицької революції в Росії проголошено анатему на всяку релігію, як „опій для народу". Теж кинено анатему на словянофільство, ведене російськими царями. Коли ж під час війни показалося, що релігія грає важливу ролю у витривалості народніх мас, комуністична державна верхівка в Росії негайно використала її для своїх цілей, а тепер зробила її слугою комуністичного світового імперіялізму. До фальшування релігії додано ще фальш всеслов'янства і разом створено століголову гидру, яку пущено на завоювання й поневолення світу.

Ніщо дивного, що серед таких відносин відроджуються теж й ідея „Святої Війни".

Німецька атака на скитальців

Бувають справи, що про них треба раз-у-раз нагадувати, про них писати, говорити і вагу та значення їх безперервно ставляти перед очі громадянства. До пекучих проблем дня, які вимагають постійного інформування, це, в першу чергу, пропаганда української справи серед чужинців і акція допомоги скитальцям. Обидві ці проблеми властиво сильно пов'язані, бо існування скитальщини та поява в Західній Европі бійців УПА це ніщо інше, як протест проти поневолення України; це ніщо інше, як доказ, що є поважні сили, які виповіли активну боротьбу москво - большевизмові.

Згадані теми не сміють збайдужніти американцям українського походження. Нам треба якнайбільше і якнайточніше подаваних об'єктивно фактів про героїчну боротьбу УПА і про велику позитивну працю української скитальщини. Та попри те треба доконче подавати до загального відома і занотовувати для майбутніх істориків ці труднощі і небезпеки, в яких йде боротьба в краю і праця на скитальщині, щоб ще яркіше і переконливіше доказати про велику життєздатність і непоборність українського духа. Про один відтинок цих труднощів і перепон хочемо тепер заговорити, а саме про труднощі української скитальщини із сторони сучасної Німеччини.

Небувалий в історії розвал гітлерівської Німеччини приголомшив прямо німців. З упадком „тисячелітньої імперії" німці опинилися не тільки без свого уряду, без своїх провідників, але й в жахливому моральному стані. Все те, що було для них святістю, про що їм казали, що воно вічне і непереможне, — з хвилиною підписання капітуляції запалося в пропасть. В таких умовинах, нібито з нічого, почало відновлюватися в Німеччині культурне і політичне життя. Німецькі політики старої дати, — соціял-демократи, християнські демократи і, очевидно, комуністи, кинулися на свій лад „перевиховувати" німецький нарід, заповняючи сторінки своїх видань безупинним горланням про демократію, якої вони на ділі не знають, яку ненавидять і якої здається ніколи не збагнуть. Кожні політичні збори і культурні сходини починалися і кінчалися багатошумними фразами, за якими не крився ніякий зміст, фразами, які ніодного німця не переконували

Чим дальше на німецькому культурно - політичному фронті зарисовувалися два табори: східній і західній. Німеччина стала об'єктом не тільки експерименту нових сил, що мали рішальний голос в тій країні, але і об'єктом, що його треба було собі з'єднати. Ця боротьба за впливи і з'єднання собі німців ведена в останній час навіть дуже гостро, додала сили і охоти німцям піднятитися з упадку, заохотила їх заперечувати вину німецької нації за викликання другої світової війни та за жорстокості.

У східній зоні окупованої Німеччини німці не мають надто великих прав і там останнє слово за червоним совєтським командантом. В західних зонах, головно в англійській та американській, німці користуються незвичайно широкими правами і у великій мірі рішають про низку важливих справ.

Змішені пресою, органами законодавчої і виконавчої влади, німці в західних зонах почали інтенсивну працю, що має на меті привернути німецькій нації віру в її значення та силу.

Щоб відвернути увагу світу від великих німецьких злочинів, німецька преса і політичні провідники почали обговорювати, спочатку спорадично, а далі щораз ширше і частіше, т. зв. проблему Ді Пі, цебто проблему багатьох тисяч насильно переселених гітлерівським режимом невільників з різних країн, головно із Сходу, чужинців, яких німці, навчені націстськими теоріями з глибини душі ненавидять.

І якщо сьогодні хочете переконатись, чи дійсно німці хоча б у дечому змінились, чи хоча б трішки вони розуміють, що таке демократія, попробуйте дискутувати з ними саме на тему Ді П. Тоді ви побачите, що перед вами запеклий гітлерівець, який не признає нічого іншого, як тільки німецьке, ви переконаєтесь, що до вас говорить вихованок расової теорії, що він славословить повішених в Нюрнберзі своїх вчорашніх ватажків, що цей німець в свойому егоїзмі не признає нікому права на життя і розвиток, а тільки німецькому народові.

Ніодному німцеві не прийде в голову, що цим нещасним Ді Пі слід прийти з допомогою, що німецький нарід має моральний обов'язок підтримати їх і всіми силами допомагати до створення нового життя. Якби не велика життєздатність і організаційний хист цих т. зв. Ді Пі, сьогодні ніодна національна група в Німеччині, головно українська, не могла б похвалитися цими великими здобутками, що викликають подив об'єктивних чужинців.

Сьогодні ми маємо до діла із широко-закроєною німецькою акцією преси, політичних діячів і краєвих урядів проти Ді Пі. Всі вони висувають раз-у-раз такі аргументи: обкраяна Німеччина не може прохарчувати німецького населення і виселених німців із східних німецьких областей, а тут приходиться ще удержувати тисячі чужинців-авслендерів, серед яких більшість це кримінальні елементи (пересічний німець уважає кожного, що сидів в концентраційному таборі за звичайного злочинця), нероби і спекулянти, а далі — „фашисти — добровільні гості фюрера". Розробляючи ці „аргументи" німецька преса і німецькі політики хочуть не тільки позбутися невигідних їм людей, що є живими свідками німецьких жорстокостей, але і відвертаючи увагу загалу від власних проблем, привернути німцям віру у свою вищість.

Німецька преса західніх зон окупованої Німеччини і відповідальні керівники теперішньої німецької політики не уважають за вказане і доцільне хоча б час-до-часу сказати щось позитивного про цих Ді Пі, взяти їх в оборону, допомогти їм чим-небудь, але всіми силами і нераз фальшованими звітами переконують окупаційну владу про небезпеку, що створюється перебуванням цих мас бездержавних чужинців на території Німеччини. І такі поради, як репатріяція до рідних країн, домагання поліційної контролі над Ді Пі, — сьогодні явище загальне в німецькому прилюдному житті.

Цій сконцентрованій німецькій атаці на Ді Пі, в тому на найбільшу українську групу, могли скитальці успішно протиставлятися тільки власною працею і власними здобутками. Не можна сказати, щоб німецька пропаганда проти скитальців мала серед окупаційних властей надто великий успіх. Голова американського Військового Управління, генерал Клей, на запит, яка його думка про погану поведінку Ді Пі, відповів: „Ді Пі є жертвами незвичайно сумної долі. Вони не мають ані дому, ані ніякої надії на майбутнє. Німці мають бодай свою батьківщину. Інколи мені здається, що німці не вміють оцінити відповідно свободи, з якої вони користають в окупованій Німеччині".

Ця думка найвищого американського достойника в Німеччині доказує, що Американське Військове Управління добре зорієнтоване у вартості широких мас скитальців, проте дискусія про можливість дозволити німецькій поліції входити на терен таборів без асисти окупаційної поліції, доказує, що німці добиваються таки свого. Що значить для скитальців бути під опікою німецької поліції, це може сказати тільки той, що вже цю опіку випробував і той, що знає, як поводиться навіть сучасна німецька „демократична" поліція, зловивши в свої руки когось, що тільки запідозрений в якомусь злочині. Скитальці ще добре пам'ятають різні поліційні облави та німецькі ревізії, і недарма тому що домагання німців передати їм під опіку Ді Пі викликує великий неспокій.

(Докінчення на стор. 4-тій)

ГАЛИНА ЛАЩЕНКО

МІСТО

5)

Гроші, капелюх, рукавички — все лишила в готелевій кімнаті. В кишені її жакетика дзвеніли лише декілька дрібних монет. Ішла, й вдихала всіма легенями свіже весняне повітря. Дерева простягали їй назустріч свої віти і наче хотіли схопити її своїм кострубатими долонями, а чорні тіні їх були, як глибокі провалля на освітленій місяцем землі. У вікнах не світилося вже, і віконниці були спущені... Їй трошки страшно було йти так самій, бо завжди боялася темноти, але вперте бажання не вертатися було сильніше. Лякалася, і все таки йшла. Місяць почав уже нахилятися нижче. Північ уже минула. Мерехтіли зірки... Вони наче дзвеніли... Як низько, як близько до землі було це небо. Вона раніше ніколи цього не помічала. А тепер хотілося невідривно дивитися вгору в бліде лице місяця. І здавалось, що згори, від місяця і зір ішло якесь тепло. Страшно вже не було, бо так близько було це тепле зоряне небо.

Все спало, тихо дихала посріблена земля. Якесь просвітлення вступило в її душу. Все було таке легке й прозоре навколо, а вона — як окрилена. Згадала малий покій на 6-му поверсі марного готелю. Вона дійде туди, як буде вже ранок. І уявила собі, як відразу побіжить до Олі і все розкаже їй. Оля їй відчинить, ще спляча, тепла від сну, здивовано закліпає очима...

Льоля все йшла, вже трохи притомленим кроком. Доми й вілли щезли, дорога бігла сама.

Коли вона прийшла до міста, було вже зовсім світло. Перше метро довезло її до Латинського Картьє. До дому залишалось пройти ще кілька вуличок. Але ноги їй так боліли, що знесилена опустилась на лавочку. Сиділа довго. Була схвильована подіями минулої ночі, але не могла про це все тепер думати. Потім, аж тоді, як прийде додому. Тіло нило, а ноги наче налилися оловом. Не мала сили рушити з місця. Бачила, як прокидалось місто. Чула, як з гуркотом відчинялись вітрини, і біля них починали метушитися й поратися крамарі. Вулиці були ще майже порожні й тихі. В бічних вузьких вуличках приховалися тіні й холодок. Перші соняшні проміння позолотили вежі й бані костелів, розсипались визерунками по широких хідниках, заграли в смугастих вікнах храму різнокольоровими іскрами, наче вливали в пробуджене місто золоту сонячну енергію.

Рух усе збільшувався... Заторохтіли вози, задзвонили кола й автобуси, проїхало, гримлячи, кілька вантажних авт. Люди зі зосередженими обличчями, на яких ще не зовсім зійшов передранішній сон, школярі з книжками, поспішали на працю. Біля кіосків з газетами купчився малий натовп.

Льоля бачила цей рух навколо себе, відчувала це могутнє биття пульса великого міста. Наче якась величезна машина зарухалась і пішла в хід. У перший раз вона побачила місто іншими очима. Бачила новий Париж, не Париж нічних кабаретів і мюзік-галлів, аперитів і нервового крикливого джазбанду, Париж, де розпалювались людські пристрасті, де сяяла дорогоцінним камінням розкіш богачів і чорніли убогими норами мешкання бідняків, а Париж — місто високих веж, будівель і колон, розкинених парків, де грали водограї і біліли чистою красою статуї. Бачила місто, збудоване працею тисяч людських істот, місто, де людськими руками створювались все нові й нові чуда на землі, місто, освячене людським генієм. І з усе більшим подивом і натхненням дивилась вона на будівлі й храми, що наче росли до неба своїми високими вежами.

(Кінець).

Великодня Писанка для Скитальників!

УКРАЇНЦІ!

МИ ЗНОВУ ДІЖДАЛИСЯ ВЕЛИКОГО РОКОВОГО СВЯТА **ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО**, В НАШИХ ЦЕРКВАХ ЗНОВУ ЗАГРАЮТЬ ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ, ПРИГАДУЮЧИ НАМ, ЩО ПІСЛЯ ЗРАДИ І СТРАСТЕЙ, ПІСЛЯ ПОНИЖУВАНЬ, ЗНУЩАНЬ І СМЕРТИ, **ХРИСТОС ВОСКРЕС! НАПРАВДУ ВОСКРЕС!**

ЦЯ ВЕЛИКА РІЧНИЦЯ ХАЙ ПРИГАДАЄ НАМ ДОЛЮ ЦІЛОГО НАШОГО ЗНЕДОЛЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, НАШОГО НЕЗАБУТНЬОГО „СТАРОГО КРАЮ", НАШОЇ УКРАЇНИ, ЩО ЩЕ ДОСІ ПЕРЕЖИВАЄ СВОЮ СТРАШНУ ГОЛГОТУ ТА ЩЕ ДОСІ ДОЖИДАЄ СВОГО ВОСКРЕСЕННЯ. ПОКЛАНЯЮЧИСЬ СТРАСТЯМ ХРИСТА, СХИЛІМО НАШЕ ЧОЛО ПЕРЕД СТРАСТЯМИ УКРАЇНИ; ПРОСЛАВЛЯЮЧИ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТА, ДОПОМОЖІМО ВОСКРЕСНУТИ УКРАЇНІ! АБИ ДІЖДАТИСЬ ЩЕ ТОЇ РАДІСНОЇ ХВИЛИНИ ТА МОГТИ НА ПОВНИЙ ГОЛОС ПІД ГОМІН ВОСКРЕСНИХ ДЗВОНІВ ЗАСПІВАТИ:

ХРИСТОС ВОСКРЕС! —

ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА!

АБИ І ВОНА **НАПРАВДУ ВОСКРЕСЛА!**

В РАДОСТІ І ЩАСТЮ ОБХОДИТИМЕМО МИ В НАШІЙ ВІЛЬНІЙ АМЕРИЦІ ВЕЛИКЕ СВЯТО ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО.

В ГОРЮ, ЗІ СМУТКОМ І СЛЬОЗАМИ ЗУСТРІЧАТИМУТЬ ЙОГО МІЛЬЙОНИ НАШИХ РІДНИХ БРАТІВ І СЕСТЕР ПО ВСІЙ УКРАЇНІ ТА СОТНІ ТИСЯЧ ТИХ, ЩО ЇХ ЛЮТИЙ ВОРОГ ВИГНАВ З РІДНОЇ ЗЕМЛІ. НЕ ВСІМ ЇМ МИ МОЖЕМО ДОПОМОГТИ, АЛЕ ТИМ, ЩО МОЖЕМО, МИ ПОВИННІ І МУСИМО ДОПОМОГТИ, НА РАНИ ХРИСТА ТА В ІМ'Я РОЗП'ЯТОЇ УКРАЇНИ. СВЯТО ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО ПІСЛЯ ЙОГО СТРАСТЕЙ ДАЄ НАМ НА ЦЕ ОКРЕМУ НАГОДУ.

Хай не буде ні одної американсько-української сім'ї, ні одного американського українця, який не зложив би цього року нашої традиційної старо-української ПИСАНКИ на допомогу нашим братам в Европі! Нашою допомогою ми врятуємо їх і спільними зусиллями разом з ними допоможемо воскресити Україну!

OFFICES OF THE UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE:

1) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.** 65 De Long Building, 13th and Chestnut Sts., Philadelphia 7, Pa. Tel.: Pe-5-5367.
2) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.**, Food and Welfare 847 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa. Phone: Market 7-7263.
3) **United Ukrainian American Relief Committe, Inc.**, Ladies Auxiliary, Unitarian Collection Warehouse, 31 E. 35 St., New York 16, N. Y.
4) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.**, Reception Center UAUOrganizations New York, 11 E. 7 St., New York 3, N. Y.
5) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.**, Bismark St. 20, Munich, Germany.
6) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.**, Lugensland 1/2, Frankfurt a/M. Germany.
7) **United Ukrainian American Relief Committee, Inc.**, Residenz Platz 1, Salzburg, Austria.
8) **Comite Uni Americo-Ukrainienne** (own building) 13 rue Taine Paris 12, France.

WAREHOUSES:

a) **Unitarian Collection Warehouse**, (clothing) Ukrainian Relief 31 E. 35 St., New York 16, N. Y.
b) **Food and Welfare Committee** (food) 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
c) **United UARC Warehouse IRO** Munich — Pasing, Germany.
d) **United UARC Warehouse IRO** Grodig-Salzburg, Austria.

ASSOCIATED COMMITTEES:

CANADA:

Canadian Ukrainian Relief Fund, P. O. Box 926, Winnipeg, Manitoba, Canada.

ENGLAND:

Central Ukrainian Relief Bureau, 218 Sussex Gardens, Paddington, London W. 2.

Ass'n of Ukrainians in Gr. Britain 49 Linden Gardens, London, W. 2.

ARGENTINA:

Comite Ucranio de Ayuda 24 de Noviembre 438, Buenos Aires, Argentine.

PARAGUAY:

Comite Ucranio de Ayuda C. Ayolas 709, Asuncion, Paraguay, S. America.

BRAZIL:

Comite Ucraino de Auxilio as Victimas da Guerra rua Martin Afonso 381 Curitiba-Parana, Brasil, S. America.

ITALY:

Ukrainian Relief Committee, Passegiata del Gianicolo 7, Rome, Italy.

BELGIUM:

Ukrainian Relief Committee, 24 ave Livingstone, Bruxelles 4, Belgium.

SWITZERLAND:

Ukrainian Relief Committee, Case Riva 290, Geneva, Switzerland.

Головний тягар та головні обов'язки в цілій допомоговій акції для українських скитальників в Европі і головні завдання під цим оглядом лежать на американських українцях та на їх Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті. Широка організаційна сітка цего Комітету в Америці та в Европі, його міжнародні права та зв'язки і можливості допоможуть ці завдання виконати, якщо йому в цьому допоможе насамперед широкий загал американсько-українського громадянства. Першими і наглячими потребами під цим оглядом є:

1. Всі американсько-українські організації і товариства та поодинокі особи повинні стати негайно членами ЗУАДКомітету, якщо цього ще не зробили досі. Річна вкладка від осіб $5.00, а від організацій $10.00.

2. Ні одне родинне свято, ні одна громадська імпреза не повинні відбутися без відповідних пожертв на допомогові цілі ЗУАДКомітету.

3. Тільки наладнана організаційна сітка та агенції ЗУАДКомітету в Америці та Европі мають точну евіденцію твіх потребуючих і вони найбільш справедливо і найшвидше можуть заспокоювати всі необхідні потреби українських скитальників. А ці потреби дуже великі і з кожним днем збільшуються. Тому необхідно збільшити збірку харчів і одягів та висилати їх до магазинів ЗУАДКомітету, що скерує їх там, де їх найбільше потрібно. Одяг висилати до магазину ЗУАДКомітету в Ню Йорку, а харчі до магазину у Филаделфії, на адреси, що їх подано збоку.

4. Злучений Український Американський Допомоговий Комітет є членом Американської Заморської Допомоги та Апелю Об'єднаних Націй для Дітей, беручи участь в їх кампанії за збіркою 60,000,000 длярів, пів мільйона з яких призначено на цілі ЗУАДКомітету. Закликається наше громадянство, щоби в цій міжнародній збірковій акції взяло масову участь і нею та своїми жертвами допомогло успішно її перевести і закінчити.

ТОЧНЕ ВИКОНАННЯ УСІХ ЦИХ ЗАВДАНЬ ХАЙ БУДЕ НАШОЮ ЦЬОГОРІЧНОЮ ПИСАНКОЮ НА ДОПОМОГУ НАШИМ ЗНЕДОЛЕНИМ БРАТАМ І СЕСТРАМ В ЕВРОПЕЙСЬКІЙ ДОЛИНІ СЛІЗ І ГОРЯ. ХАЙ ЦЕ БУДЕ НАШОЮ ВДЯЧНІСТЮ, ЩО ДОЛЯ НАМ САМИМ ЦЕГО ГОРЯ ЗАОЩАДИЛА. ХАЙ ЦЕ БУДЕ НАШОЮ МОЛИТВОЮ, ЩОБ ВІД ЦЬОГО ВОНА БЕРЕГЛА НАС І НА МАЙБУТНЄ!

УСІХ СВОЇХ ЧЛЕНІВ ТА ЖЕРТВОДАВЦІВ, УСІХ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ, В УКРАЇНІ ТА ПО ВСЬОМУ ШИРОКОМУ СВІТІ, З'ЄДНАНИХ В ОДНУ ВЕЛИКУ СІМ'Ю СВОЇМИ ДУМКАМИ І ПОЧУВАННЯМИ, ЗУАДКОМІТЕТ В ЦЕ ВЕЛИКЕ СВЯТО ВЕЛИКОДНЯ ВІТАЄ ТРАДИЦІЙНИМ

Христос Воскрес!

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виклад д-ра Р. Осінчука.

В суботу, 17. квітня відбувся в залі Академії св. Юрія, при 9-ній вулиці Іст, черговий виклад, влаштований заходами Наукового Т-ва ім. Шевченка (Американський Відділ), на тему: Людський організм як приклад організації людської суспільності. Докладчиком був д-р Р. Осінчук.

Викладу, своїм змістом оригінального й незвичайно інтересного, вислухало з увагою понад 20 слухачів. Виклад побудований на такій сітці тез: Людина не живе тільки для себе, вона творить родину, живе для неї, забезпечує собі вічність у своїх потомках. Родина є підставою народу. Народ творять члени-люди, кровно споріднені з собою. Кромі кровного звязку мають народи певні, властиві собі ціхи, що є видимими прикметами даного народу. Звідсіль випливає привязання, любов та жертвенна праця для свого народу. Успіхи та розвиток народу залежить від його суспільного устрою.

Перевівши паралелі між організаціями народів та суспільним життям деяких груп з рослинного та тваринного світу (муравлі, бджоли), прелегент розвинув в живий цікавий спосіб порівнання організації людського суспільства з організацією клітин людського організму. Він вияснив повстання й розвиток багатомільйонової маси людських клітин, що творять організм людини, кровний звязок клітин, їхнє зрізничкування на суспільні кляси, велике розуміння їхніх суспільних обовязків, які вони сповняють для добра загалу (людського організму), їхнє братерство, єдність, політичний розум проводу (нервової системи), та вплив маси на свій провід дорогою інтрецалюлярних гормонів, які виділюють клітини до крови (певний взір демократії). Дальше подав приклади суспільних кляс (клітини печінки — науковці, клітини мязів — робітники, білокрівці — державна поліція, серце й судини — постачання і т. д.). В наглядний спосіб накреслив паралелі суспільних груп клітин людського організму із суспільно-зрізничкованими групами народів (робітники, селяни, фабриканти, науковці, державні мужі).

Хвороби організму, вияв захитання ідеального порядку суспільного ладу клітин, що ведуть до згуби організму, порівняв прелегент із незгодами, браком розуміння своїх суспільних обовязків та загально-народних інтересів, з браком проводу в народі, що в результаті приводять теж до згуби загалу — народу. Переводячи постійно порівнання суспільного ладу клітин з таким же ладом народів, прелегент приходить до висновку, що саме організація людських клітин може навчити (особливо під теперішню пору) неодного нашого народного провідника, як треба розуміти ролю свого післанництва й працю керманича держави, а кожного громадянина, як сповняти свої громадські обовязки і як служити свому народові.

Більш як пів години тривала своїм змістом дуже цікава й корисна дискусія, що розвинулася по викладі.

(в. к.).

НЮАРК, Н. ДЖ.

Концерт в память Т. Шевченка.

Українська Централя влаштувала разом з Хором „Боян" (при українській католицькій Церкві) святочний концерт з нагоди 87-літньої річниці смерти генія України — Тараса Шевченка. Простора галя, гарна сцена, перед якою виднів на передовому місці прекрасний портрет поета, естетично удекорований, а теж і добірна програма аж просилися, щоб люди заповнили салю по береги і своєю присутністю допомогли помянути великого сина України — не злим, тихим словом... Та хоч було яких дві сотні, що памятали за свій культурний і національний обовязок, інші просиділи цей вечір в хаті, при барі, чи приглядались якійсь дешевій картині в „мувіс"...

Концерт розпочато відспіванням „Живи Україно" (Олеся - Гайворонського). Співав мішаний Хор Товариства „Боян" під умілим проводом п. Теодозія Каськова. Хор добрий, але — на диво! — має куди більше чоловічих голосів, ніж жіночих. Досі бувало зі всіми нашими хорами якраз навпаки. Цю зміну можна пояснити в цьому випадку хіба свіжими мужеськими силами зі скитальців, що недавно прибули. До бадьорих тонів пісні пристосував своє слово ігумен о. Ст. Бахталовський, говорячи на вступі про атомову енергію, а далі загрозу цілому християнському світові й цілій християнській цивілізації збоку большевизму та кремлівського тоталітаризму. Про Україну — минулу й майбутню — в мріях і заповітах Шевченка говорив д-р Л. Мишуга, згадуючи за хрест на Голгофті й той, що був на Чернечій Горі, на могилі Шевченка, поки його не зняла безбожницька влада московського окупанта. Мішаний хор „Бояна" під диригентурою п. Т. Каськова виступав двома наворотами і відспівав: На смерть Т. Шевченка (Кулик-Ярославенко), Україна (Шевченко - Давидовський зі сольом п-ні М. Роговської) (Шевченко - Давидовський) зі сольом п-ні М. Роговської, Заповіт (Шевченко - Вербицький) з бас-сольом п. М. Сокалюка. Чолов. Хор під тою самою дерегентурою відспівав Козацьку пісню К. Стеценка та Хор бранців. (Шевченко - Лисенко) з тенором сольом п. В. Роговського. Рясні оплески були нагородою за труд дириґентові й співакам та солістам. Недавно прибуша зі скитальщини п-ні М. Роговська відспівала Ой казала мені мати (Артимовського), Пусти ж мене мамо (ар. Смолена) та Ой не світи місяченьку. Її сопран милий, дзвінкий. Належало б його використати теж і в іншому напрямку, а надається і до творів з оперного репертуару. Присутні привитали цей виступ дуже тепло. Відомий ветеран нашої концертової сцени, п. Петро Ординський, співав, як звичайно з запалом і глибоким чуттям. Відспівав тим разом Мені однаково, Гетьмана та Ой Дніпре, твори М. Лисенка до слів Т. Шевченка. Цей артист відомий з цього, що добирає до свят самі відповідні пісні, але співати ці три трудні пісні одна за одною — це таки за трудне діло. Деклямація „Холодний Яр" (Т. Шевченка) випала знаменито, виразно й мужньо. Деклямував бувший скиталець, п. В. Роговський. Дуже милу несподіванку зробила присутнім на салі маленька дівчинка, Мирослава Пришляк, що теж недавно прибула зі скитальщини, яка віддеклямувала надпрограмово з чуттям і повним зрозуміння поему Т. Шевченка „Лічу в неволі". Концерт закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна". Ще треба додати, що фортепіяновий супровід був у добрих руках піаністки п-ні Марії Шумейко.

По концерті зібрався Хор „Боян" в гостинній кімнаті Централі на товариську гутірку та перекуску. Були теж і гості. При традиційних українських стравах понеслась українська пісня. Співали і таких пісень, які вже є найновішим твором духової творчости українського народу та звязані з геройством борців УПА. Господар, п. Т. Каськів, якого повитано гарячими оплесками, подякував за участь в пошануванню памяті найбільшого сина України та загрівав молодь до дальшого культу української пісні. До молоді, що щойно прибула зі скитальщини, промовив ще д-р Л. Мишуга, даючи признання тим, що входять в карні ряди громадських працівників, вступають до хорів та наших організацій і беруть активну участь у всіх ділянках нашого життя. На ту тему говорив ще п. П. Ординський, а про оживлення в життя в громаді говорив ще п. Степан Чорномаз з молодого покоління, а від старої генерації п. Михайло Шумейко.

Цілий вечір пролишов серед милої атмосфери, так, що тяжко було присутнім розходитись, хоч пора була вже пізна.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Скитальцям, що надсилають подяки. — Пригадуємо ще раз, що не поміщуємо подяк, які надсилають нам зі скитальщини. Таких подяк за пакунки, афідевіти, чи грошеву допомогу одержали ми досі не сотні, а тисячі. Ми такого надіялись, як тільки американські українці почали навязувати звязки зі скитальцями і вже тоді оголошували, що не можемо їх містити хоч би тому, що це забрало би багато місця в газеті. Те саме відноситься до подяк, які нам надсилають скитальці, що вже знайшлися в Америці. Того роду подяки — як й їм подібні — вважаються подяками приватних осіб. Тим самим вони належать до категорії платних оголошень. Як відомо, ми не оголошуємо тепер навіть подяк членів У.Н.Союзу, що користають з різних допомог.

И. К. — Поодинокі жертви просимо не надсилати до оголошення. Вони є поміщені в місячних звітах Зл. У. А. Д. Комітету, а в Вашому випадку ще й в звітах місцевого комітету. Подібні повторювання, коли іде про жертви з Вашої громади, вже були кількома наворотами. Крім цього іде теж про місце в газеті.

Отсю заввагу проситься мати на увазі теж і в інших громадах, як і в сім тим, що надсилають такі повідомлення про 5 чи 10 долярів.

В статті „Д-р Степан Баран як громадський діяч, публіцист та людина", поміщенiй в „Свободі" з 12. березня ц. р., випав у друку, як нам звертає увагу автор статті, д-р І. Німчук, один рядок при кінці 3 уступу. Тому це речення треба читати так: „Від листопада 1939 р. до літа 1944 р. працював д-р С. Баран як адвокат і нотар у Холмі. Від осени 1944 р. живе в американській смузі Німеччини, де працює невтомно як голова Спілки Українських Журналістів...".

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Німецька атака на скитальців

(Докінчення зі стор. 2.)

Тільки глибоко вдумавшись можна зрозуміти, в якому нестерпному психічному настрої живуть тисячі маси скитальців в Німеччині і Австрії, де справа мається аналогічно. В неописаній нужді, серед великих недогод, вічно торгані різними скрінінґами та контролями, над скитальцями зависло нове мариво німецької контролі. І сьогодні для кожного скитальця немає більшої кривди, як передати його під опіку тих німців, що його ненавидять усіми фібрами душі, що раді б „втопити його в ложці води", чи найрадше насильно репатріювати, якщо б у них була до цього змога.

В одному з останніх листів з Авґсбурґу, Баварія пишуть нам м.ін.: „Хочу Вам описати про наші таборові будні. Прикростей у нас безліч. Учора (13.3.48) на вимогу нашої „опікунки" ІРО полковник прислав до табору 4 авта і наказав негайно всідати до них усім, хто не має карт Ді Пі. Коли ж ніхто не зголосився, зробили контролю і цих „страшних колябораитів" під ескортою повезли та віддали в руки німецького комісара для справ втікачів. Цікаво, чому того нема в інших таборах? Чому це так славиться цим Авґсбурґ і чому таку „щиру" опіку мають особливо українці. Думаю, що колись ми довідаємося... Крім того переводиться у нас всякого роду реєстрації. Вчора була голяндська комісія, бажала собі самітних молодих мужчин до копалень. Вчора реєстрували також пастухів до Канади, але тільки таких, що могли виказатися свідоцтвами свого фаху. Люди пишуться всюди, бо хочуть вирватися з цього пекла..."

Серед таких настроїв живуть наші скитальці в Німеччині та Австрії. В повітрі пахне порохом, німці намагаються зловити в свої руки „авслендерів", виглядів на масове переселення до будь-якої країни немає, нужда і непевне завтра дошкулюють щораз більше, — не дивно, що кожний пробує записатися на хоча б найтяжчу роботу чи за пастухів (не знати тільки де взяти скитальцям свідоцтв праці в цій спеціяльності!), щоб тільки вирватись з таборів у широкий світ і врешті десь, на більш привітній, як не такий ворожій як німецька землі, влаштуватись і там в релятивному спокої працювати для свого народу та ждати на великі рішення в світовій політиці. Тому нехай нікому не буде дивно, коли до Америки приходять часті листи від наших скитальців з проханням про допомогу та афідевіти

Вчувшись в положення і ситуацію українських скитальців, кожна щира душа не повинна цієї допомоги відмовити.

М. Дольницький.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 27. квітня 1948 року померла в 40 році життя

МАРІЯ ЗАВОРСЬКА,

членкиня відділу 147 У. Н. Союзу в Алентавн, Па.

Покійна родилася в Батлер, Па. Полишила в смутку мужа Івана, сина Володимира і дочку Константину.

Похорон відбудеться в понеділок, 3-го травня, в годині 2. пополудні, в українській православній церкві. — В. ТА П.!

